33AMMMO

(ქართლ-კახური კილო)

საეკკლესიო საგალობლები

წმ. იოანე ოქროპირის წირვის წესისა

ქალთა და ვაჟთა გუნდისათვის ხმა — შეწეობილი

884 3 38×0830×06 3036

შესრულებული ტფილისის ქართულ ფილარმონიული საზოგადოების კონცერტებზედ

ГРУЗИНСКІЯ

церковныя пъснопънія

(Карталино-Кахетинскаго распѣва)

на литургію св. Іоанна златоуста,

гармонизованныя для смѣшаннаго хора

Зах. П. Паліевымъ.

Исполнены на концертахъ Тифлисскаго Грузинскаго филармоническаго о-ва-

ტფილისის ქართული ფილარმონიუ- Изданіе Тифлисскаго Грузинскаго ლი საზოგალომგის გამოცმმა. филармоническаго о-ва.

цъна 1 р. 25 к.

მცირე ცნობები საქართველოს ეკკლესიებში ქართული გალობის მდგომარეობის შესახებ

წინასიტყვაობის მაგივრად

ავცორისაგან.

თუმცა საქართველოს ეკკლესიებში, ჩვენდა სამწუხაროდ თითქმის ვერსად ვერ შეხვდებით და ვერ მოისმენთ ნამდვილ ქართულ გალობას, თითქმის არც ერთი მწყობრად შედგენილი გუნდი არ არსებობს და თუ კიდევ სადმე გალობენ, ისიც რამდენისამე კაცისაგან შემთხვევით შემდგარი გუნდი, რომლის გალობაც გულის შემხუთავ ღიღინს უფრო მოგაგონებთ, მაგრამ ამისდა მიუხედავათ ქართულ სახალხო სიმღერებთან შედარებით საეკკლესიო გალობა უფრო მჭიდროდ და შეულახავად არის დაცული. მგალობელთა გუნდის უქონლობის მიზეზი ერთის მხრით ის უკიდურესი ქონებრივი გაჭირვება უნდა იყოს, რომელშიაც იმყოფება დღეს მთელს საქართველოში ქართველთ ეკკლესიები. რასაკვირველია ამ მდგომარეობაში მყოფ ეკკლესიებს არ შეუძლიათ იყოლიონ ჯამაგირით გუნდები. მეორე მხრით კი მიზეზად, თუ არა ვსცდებით, თვით ქართველი სამღვდელოების გულგრილობაც უნდა იყოს, რომელიც ამ საქმის მოწესრიგებისათვის ძალიანაც თავს არ იწუხებს.

ეკკლესიებში მოსიარულე ხალხისათვის და მათში სარწმუნოებრივი გრძნობის გასაღვიძებ-ლად,—მთელ დედამიწაზედ უკვე შეიგნეს,—აუცილებლად საქიროა დედა ენაზე კარგი ეროვნული გალობა. იმისთანა გალობა, რომელსაც
შეეძლოს, ყოველივე ურწმუნო ადამიანიც კი,
იმ ხანს მაინც როცა იგი ეკკლესიაში იმყოფება, მოხიბლოს და სარწმუნოებრივი გრძნობა
აღუძრას. დღეს ქართველთ ეკკლესიებში გალობის საქმე მეტად შეფერხებული არის და მას
დროზედ შველა ექირვება. თუ—ამ მაინც სულის
შემხუთველ პირობებში ქართული საეკლესიო

Краткія свѣдѣнія, касающіяся положенія грузинскаго церковнаго пѣнія въ грузинскихъ церквахъ.

Вмѣсто предисловія.

Отг автора.

Хотя въ грузинскихъ церквахъ, къ нашему сожальню, теперь почти нигдъ уже не услышите настоящаго грузинскаго пънія, такъ какъ нътъ почти ни одного правильно организованнаго хора, а если грузинскіе напъвы гдъ-либо и поются, то случайно собравшимися нъсколькими исполнителями, но все-же, сравнительно съ свътскими пъснями, грузинскія церковныя пъснопънія сохранились въ болье устойчивомъ и чистомъ видъ. Одною изъ причинъ упадка церковнаго пънія является матеріальная необезпеченность почти всъхъ существующихъ грузинскихъ церквей, но сверхъ того, намъ кажется, и индиферентное отношеніе грузинскаго духовенства.

Извъстно всъмъ, что для того, чгобы молящіеся посъщали церковь и чтобы въ нихъ поддерживалось религіозное чувство, — необходимо хорошее родное пъніе, которое моглобы захватить въ моментъ исполненія даже совершенно невърующаго человъка и возбудить въ немъ религіозное настроеніе.

Въ настоящее время постановка пѣнія въ грузинскихъ церквахъ оставляетъ желать многаго лучшаго и необходимо, пока еще не поздно, взяться за его возрожденіе.

Если, несмотря на столь неблагопріятныя условія, грузинское церковное пѣніе все-же сохранилось въ пѣлости, то это, въ послѣднія сорокъ лѣтъ, должно быть поставлено въ заслугу самоотверженному всесторонне образованному грузинскому архипастырю, всѣми чтимому, нынѣ уже покойному преосвященному Александру, епископу гурійско—мин-

გალობა თითქმის ხელ შეუხებლად შენახულა, ეს, აიხსნება უკანასკნელი ორმოცი წლის განმავალობაში თავგამოდებულის, მხრივ უმწიკვლო პიროვნების გულ შემატკივრობით და ქართულ საეკკლესიო გალობის აღდგენის თაოსნობით ყველასაგან პატივსაცემი, აწ განსვენებული უსამღვდელოესი ალექსანდრე, გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსი. თუ რამდენად სწამდა მას წარსული და კეთილი მომავალი თავისი სამშობლო ეკკლესიისა და დარწმუნებულიც იყო, რომ საყდრებში საკმარისი არ იყო მარტოდ საგკკლესიო წესების აღსრულება, არამედ, მასთან ერთად საქირო იყო კიდევ კარგად გარწთვნილი მგალობელთა გუნდები, ამას ნათლად გვარწმუნებს მრავალი დამამტკიცებელი საბუთი, რომელთაგან ადგილის უქონლობის გამო მოგვყავს მხოლოდ რამდენიმე.

ჯერ კიდევ 1862-63 წლეპში, ექსარხოსის ევსევის დროს აღძრული იყო საკითხი, ძველი ქართული საეკკლესიო გალობის აღდგენის შესახებ 1). დაარსდა კიდეც კომისსია, რომლის თავმჯდომარედაც კარგა ხანს ეპისკოპოსი ალექსანდრე ითვლებოდა და რომლის თაտևետնոտույ ոն ևովնոևոտյու տոնեոև նադատոյըბას შეუდგნენ და დაავალეს ყველა სამრევლო ეკკლესიებს, ამ საქმისათვის გაეღოთ წლიურად თავიანთი წვლილი; ფულს აგროვებდნენ აგრეთვე კერძო პირთა შორისაც, თვით ალექსანდრე ეპისკოპოსიც ხომ ზნეობრივად უხვად ეხმარებოდა, ამ რიგად გვარიან თანხას მოუყარეს თავი, მაგრამ სამწუხაროდ კომისსიის წევრთა შორის დაიბადა ორნაირი აზრი, ერთი ნაწილი მათგანი, არხიმანდრიტების მაгрельскому; ему принадлежали иниціатива и починъ въ дълъ возстановленія грузинскаго церковнаго пънія.

Насколько этотъ рѣдкій дѣятель грузинской церкви заботился о духовномъ возрожденім родной паствы и быль убѣжденъ, что недостаточно выполнять только требы, а необходимо вмѣстѣ съ этимъ имѣть и хорошо обученные хоры пѣвцовъ, въ этомъ насъ можетъ убѣдить множество фактовъ, изъ которыхъ, за неимѣніемъ мѣста, привожу только нѣкогорые.

Еще въ 1862-63 годахъ, въ бытность экзархомъ Грузін Евсевія, грузинскимъ духовенствомъ и обществомъ былъ вопросъ о возстановленіи древне-церковнаго п'внія ¹). Была грузинскаго составлена комиссія, предсъдателемъ которой долгое время считался епископъ Александръ, иниціативѣ котораго принялись за учрежденіе фонда; обязали всв приходскія церкви вносить посильно ежегодно опредъленную сумму для этого общаго дъла, стали собирать пожертвованія отъ частныхъ лицъ, а самъ епископъ Александръ внесъ, по обыкновенію, щедрый денежный вкладъ для осуществленія предпринятаго дела; такимъ образомъ была собрана достаточная сумма. Однако вскоръ обнаружившееся разногласіе между членами комиссіи погубило начатое дъло. По внушенію архимандритовъ Макарія и Григорія одни члены комиссіи стали утверждать, что древнегрузинскіе напівы на восемь гласовъ остались изъ всей Грузіи только въ Гуріи, а въ Картали-

¹⁾ იხ. ტფილისის სინონდალი კანტორის საქმეებში, ძველი—ქართული საეკკლესიო გალობის აღდგენის საკითხის შესახებ მოხსენება არხიმ. მაკარისა და გრიგოლისა საქართველოს ექსარხოს მაღალ-ყოვლადუსამღვდელოესი პავლესადმი 9 ქრისტესშობისთვიდამ 1883 წ. № 40.

¹⁾ См. въ дѣлахъ тифл. синондальной конторы, по вопросу о возстановленіи древне-церковнаго грузинскаго пѣнія; рапортъ архим. Макарія и Григорія экзарху Грузіи Высокопреосвященнѣй-шему Павлу отъ 9-го Декабря 1883 г. за № 40.

კარისა და გრიგოლის ჩაგონებით ამტკიცებდა, რომ ძველი ქართული გალობა დარჩენილია მხოლოდ გურიაში, რომ რვა ხმასაც მთელს საქართველოში, ვითომ და მხოლოდ იქ გალობდნენ, არც ღირსეულად მცოდნე მგალობლები მოიპოვებიან ქართლ-კახეთშიო და ამიტომ იქიდამ უნდა დავიბაროთ მგალობლები და იმათი გალობა უნდა გადავილოთ ნოტებზედო. წევრთა მეორე ნაწილი კიდევ თანამოაზრენი ეპისკოპოსის ალექსანდრესი, უფრო თანაუგრძნობდნენ ქართლ-კახურ გალობას, სცდილობდნენ მის აღდგენას და ხალხში გავრცელებას. ეს უთანხმოება არხიმ. მაკარის და გრიგოლის მომხრეთა გამარჯვებით დამთავრდა. დაადგინეს, ჯერჯერობით გურული გალობა აღედგინათ. დაიბარეს იქაური გამოჩენილი მგალობლები, დაიქირავეს მუსიკის მცოდნე პირნი, — რომელთაც ეს საგალობლები უნდა ნოტებზედ გადაეღოთ, დაუნიშნეს მათ ყველას ჯამაგირები და მიჰყვეს ხელი გურული საგალობლების ჩაწერას. პირველ ხანებში საქმე გვარიანად მიდიოდა, მაგრამ როცა ალექსანდრე ეპისკოპოსმა, — რომელსაც კომისსიის მიმართულება არ აკმაყოფილებდა, თავი მიანება კომისსიის თავმჯდომარეობას, წევრობაზეც უარი სთქვა და მისი ადგილი არხიმ. მაკარიმ დაიჭირა; საქმე შესამჩნევად შეფერხდა, ფულები შემოაკლდათ და შემაგროვებელი აღარსად იყო, რამოდენსამე თვეობით მგალობლებს ჯამაგირებს ვეღარ აძლევდნენ. ამის გამო კომისსიამაც თავისი მოქმედება, ძალა უნებურად დროებით შეაყენა. მაშინ ეპისკოპოსმა ალექსანდრემ, ვრცელი მოხსენება წარუდგინა იმ დროს მყოფ ექსარხოს პავლეს, სადაც ამბობდა,—რომ გურულ-იმერული გალობისა მას წინააღმდეგი არა აქვს რა, მხოლოდ ჩვენ ქართლელებსა და კახელებს იმ გალოპისათვის სმენა ვერ შეგვიჩვევიაო, ის ემჯობინებოდა,—რომ აქაურმა სამღვდელოებამ თავის გალობას მოუაროსო და თუ გურულებს და იმერლებს სურთ თავიინთი გალობის აღდგენა, იქაურმა

ніи и Кахетін нельзя, будто-бы, встрътить даже сносныхъ пъвцовъ; поэтому-де нужно выписать пъвцовъ изъ Гуріи и именно ихъ пъніе переложить на ноты. Другіе члены, единомышленники епископа Александра, сочувст-, вовали карталино-кахетинскимъ напъвамъ, старались ихъ возстановить и распространить въ народъ. Результатомъ этого разногласія было то, что сторонники архим. Макарія и Григорія взяли верхъ и рішили пока возстановить гурійское церковное пъніе; выписали тогдашнихъ выдающихся пъвцовъ, пригласили знатоковъ музыки, которые должны были переложить это ибніе на ноты, назначили имъ всъмъ жалованіе и взялись за запись гурійскихъ пфснопфній.

Нервое время дъло шло успъшно, но когда епископъ Александръ, которому направление дъятельности комиссіи не нравилось, оставиль предсъдательство въ комиссіи и отказался вообще отъ всякаго въ ней участія и его мъсто занялъ архим. Макарій—дъло значительно затормазилось; деньги истощились и комиссія поневолъ пріостановила свою дъятельность. Тогда епископъ Александръ представилъ подробный докладъ экзарху Павлу, гдъ онъ говориль, что противь гурійскихь (тъ же, что имеретинскіе) напъвовъ ничего не имъетъ, только привыкшимъ къ кахетинскому распъву трудно пріучить къ нимъ свой слухъ и что было-бы лучше, еслибы здешнее духовенство взялось за свои напъвы; а если въ западной Грузіи хотять возстановить мъстное пфніе, то пусть за это возьмутся тамощніе священники съ епископами во главѣ.

Къ этому времени вышеупомянутая комиссія упраздняется и за записываніе на ноты карталино-кахетинскихъ пъснопъній берется собственными средствами самъ епископъ Александръ. Въ 1884 году онъ вступилъ въ до-

სამღვდელოებამ და მათმა ეპისკოპოსებმა იზრუნონ მისთვისო. იმ ხნის განმავალობაში ეს კომისსია ნელ ნელა გაუქმდა; ხოლო ქართლ-კახური გალობის აღდგენის საქმე საკუთარის ხარჯით იკისრა ∝თავის ალექსანდრემ. 1884 წელს ხელ-შეკრულება დასდო იმ დროს ტფილისის საიმპერატორო სკოლის დირექტორად მყოფ იპოლიტივანოვთან, რომელმაც იკისრა ამ საგალობლების ნოტებზედ გადაღება. მგალობლებად ეპისკ. ალექსანდრეს დაუნიშნავს მღვდ: ალ. მოლოდინაშვილი, გრ. მღებრიშვილი და ძმანი ვასილ და პოლიექვტო კარბელა შვილები. იპ.-ივანოვშა ამ მგალობელთაგან გადაიღო წმ. იოანე ოქროპირის წირვა და, როგორც თვით იპ.-ივანოვისაგან გაგონილი გვაქვს, კიდევ სხვა ბევრი საგალობლებიც. ამ ჩაწერილისაგან დღეს გამოცემული და გამოქვეყნებულია მხოლოდ ზემოხსენებული იოანე ოქროპირის წირვა 1) და რა ბედი ეწია დანარჩენს ნაწილს, ამისი ვიცით მხოლოდ ისა, რომ განსვენებულმა ეპისკ. ალექსანდრემ დიდი ფული დახარჯა ამ საქმეზედ და ზემოაღნიშნული წირვა შედარებით ნამუშავარის ერთ მცირედ ნაწილად უნდა ჩაითვალოს. აი რა უკუღმართი ბედი ეწია ქართული საეკკლესიო გალობის აღდგენის საქმეს მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრიდამ დაწყობილი და აქამომდე.

ეს ჩემი დაწერილი და ქალთა და ვაჟთა გუნდისათვის ხმა შეწყობილი მცირე შრომა რომ განვითარდეს და გავრცელდეს რო-გორც ჩვენში ისე რუსეთშიაც, განვიზრახეთ გამოგვეცა ქართული და რუსული ტექსტით. დედნად, როგორც ზემოდ იყო ნათქვამი, ვისარგებლე ის წირვა, რომელიც იპ.-ივანოვის მიერ არის გადაღებული და რომელიც უფროსწორედ უნდა იყოს ჩაწერილი, ვიდრე სხვა აქამომდე გამოცემული ქართული საგალობლები.

говорныя условія съ бывшимъ тогда директоромъ музыкальной школы Тифл. отдъл. II. Р. Муз. О.-ва М. М. Ипполитовымъ-Пвановымъ, который взялся переложить на ноты эти пъснопънія. Въ качествъ пъвцовъ еписк. Александръ назначилъ священниковъ Ал. Молодинашвили, Гр. Мгебришвили и братьевъ Василія и Поліевкта Карбелашвили. Ин. — Ивановъ съ ихъ помощью переложилъ литургію св. Іоанна Златоуста и, какъ мы слышали отъ самого Ип.-Пванова, многіе еще другіе номера. Пзъ нихъ издана и обнародована только вышеупомянутая литургія 1), а что касается другихъ номеровъ, то о судьов ихъ мы и до сихъ поръ ничего не знаемъ. Пзвъстно только, что покойный еписк. Александръ на это дъло положилъ много средствъ, сравнительно съ которыми обнародование одной лишь литурги надо признать результатомъ весьма незначительнымъ.

Вотъ каковы судьба и исторія развитія груз. церковнаго пънія во вторую половину XIX стольтія.

Для развитія и распространенія груз. церковнаго пінія какь у нась, такь и въ Россіи, мы рішня издать этоть скромный трудь съ грузинскимъ и русскимъ текстомъ. Въ качестві оригинала, какъ выше было сказано, я пользовался той литургіей, которая переложена Ип.— Пвановымъ и которая должна почитаться болье правильно записанной, чімъ другія изданныя до сихъ поръ грузинскія півснопівнія.

Чтобы не измѣнять ея основного характера,—первый голосъ (мелодія) всѣхъ напѣвовъ оставленъ мною безъ измѣненія; и если какой-либо номеръ, напр. "Херувимская пѣснь", "Тѣбѣ поемъ" и др., кое-гдѣ имѣетъ сокра-

₁) რომლის დედანსაც მე ვსარგებლობ ამ შრომისათვის.

¹⁾ Оригиналомъ этой литургім я пользуюсь для настоящаго труда.

მისი ძირითადი ხასიათი რომ არ შემეცვალა, მთელი საგალობლების პირველი ხმა მკაცერადა მაქვს დაცული, და თუ რომელსამე ნომერში, — მაგ. "რომელი ქერუბინთა", "შენ გიგალობთ നാ სხვა, ადგილ ადგილ ჰანგი შეკვეცილი, ანუ გაფართოვებულია, ანუ კიდევ ნოტების ზომა მეტ ნაკლებია და სხვა, ეს მისთვის მოხდა, რომ ქართველი მგალობლების მომეტებული ნაწილი ისე გალობს ხოლმე, როგორადაც აქ არის შეკეთებული და თუ დედანი ადგილ ადგილ განსხვავებით არის გადმოცემული, ეს ჩვენი ბრალი არ არის: ჩვენ უფრო უნდა დაუჯეროთ მგალობელთა უმეტეს ნაწილს ვიდრე სამი და ოთხი კაცის ნაგალობებს, რადგანაც ადვილად შესაძლებელია, რომ იმ მგალობლებს ეს ადგილები დანამდვილებით არ ჰქონდეთ გადაცვემული იპ.-ივანოვისათვის. მაგრამ ამ გვარი ადგილებიც იქიშვიათადა გვხვდება და ამისათვის დიდი მნიშვნელობის ღირსიც არ უნდა იყოს.

მგორე და მესამე ხმა (ბანი), ¹) აგრეთვე ჰარმონიაც შეძლების დაგვარ ისეა შენახული, როგორადაც ხალხი გალობს ხოლმე.

როცა ამ საგალობლებს ხმას უწყობდი, მე მხედველობაში მქონდა მხოლოდ— დიდი ქალთა და ვაჟთა გუნდი, ამისათვის საგალობლების მომეტებული ნაწილი დაწერილი მაქვს ხუთ, ექვს და ზოგან შვიდ ხმადაც, რის საშუალო გუნდისათვის მუდამ sperimengols ადვილი არ იქმნება; ამისათვის იმ გალობის მასწავლიბელთ, რომელთაც დიდი გუნდები ხელთ არა ჰყავთ, მე ურჩევ შემდეგი ჩვენებით იხელმძღვანელონ. საგალობლების ოთხ ხმაზედ მოწყობა ქალთა და ვაჟთა გუნდისათვის რასაკვირველია მეტად ადვილია, ამისთვის საკმარისია მხოლოდ გაორკეცვებული ხმები, — რომლებიც მომეტებულ ნაწილად მელოდიასთან ხვდება, გამოაკლონ, ხოლო სამ щенную мелодію или, наоборотъ, удлиненную, либо измънена длительность той или иной ноты, то это случилось отъ того, что я принималь во вниманіе существующіе напъвы, которые исполняются большинствомъ груз. пъвцовъ въ церквахъ, а если оригиналъ кое-гдъ разнится отъ этихъ напъвовъ, то это не наша вина, потому что мы должны придавать больше значенія и върить исполненію многочисленныхъ півцовъ, чімъ тіхъ трехъ или четырехъ лицъ, которыя могли эти мъста не вполив точно передать Ип. -- Иванову. Но такихъ мъстъ вообще мало и потому большого значенія имъ придавать не слёдуетъ. Второй и третій голоса (басъ) 1), а также гармонія, по мфрф возможности, оставлены въ томъ видъ, какъ ихъ поетъ народъ.

Къ этому я долженъ прибавить, что при гармонизаціи этихъ пъснопьній я имьль въ виду только больше смъшанные хоры; поэтому большинство номеровъ написано для пяти, шести, а иногда и семи голосовъ; исполненіе ихъ средними хорами не всегда возможно; въ виду этого мы совътуемъ лямъ, имъющимъ въ своемъ распоряжени незначительные по количеству лицъ хоры, пользоваться следующимь указаніемь: переложеніе этихъ номеровъ на четыре голоса сдёлать весьма легко, т. к. для этого достаточно лишь отбросить ноты удвоенныя, свстржчающіяся большею частью съ мелодіей; что же касается переложенія ихъ на три голоса для однороднаго хора, какъ они обыкновенно исполняются, то для этого необходимо, чтобы первый голосъ и басъ оставались безъ измъненія, для второго же голоса следуеть пользоваться партіями "альта и тенора", но такимъ образомъ,

¹⁾ ქართული საეკკლესიო გალობა ისე როგორც სახალხო სიმოერები განსაკუთრებით სამხმოვანია.

¹⁾ Грузинскія церковныя пѣснопѣнія, также какъ и свѣтскіе напѣвы, въ своемъ естественномъ вилѣ исключительно трехголосныя.

ხმად გადასაკეთებლად, ერთ გვარ გუნდისათვის, ისე როგორათაც თვით ხალხი ჩვეულებრივ გალობს ხოლმე საჭიროა მარტო პირველი ხმა და ბანი წეუცვლელად დარჩეს და მეორე ხმისათვის კი ისარგებლონ "ალტისა და
ტენორის" სათქმელი, მხოლოდ ისე კი, რომ
ყოველივე მანჭულები (ფიგურები) რომლებიც
ამ ორ ხმაში არის მოთავსებული, (მომეტებულად ალტში) შცძლებისა დაგვარ ისე ამოიღონ, რომ არც მის ხასიათს და არც ჰარმონიულ სისრულეს ნაკლი არ დაეტყოს. მე დარწმუნებული ვარ, რომ თვითეულ სიმღერაგალობის მასწავლებლისათვის ეს ძნელი არ იქნება და დიდ შრომასაც არ წარმოადგენს.

სხვათა შორის, იოანე ოქროპირის წირვის დედანთან შედარებით მე ჩაუმატე კიდევ რამოდენიმე საგალობელი, მაგ. "სასუფეველსა შენსა". "წმიდაო ღმერთო", სოფრონისა "წარდგომები კვირიაკისა რვა ხმად", "ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით" და სხვა. "მრავალ ჟამიერ"-კი № 22, ავიღე საგანგებოდ გურული კილოც ¹), რომ იგი ქართლ-კახურ კილოსთან შეადარონ, თუ რამდენად განირჩევიან ისინი ერთმანეთში, როგორც ჰანგის მოწყობილობით, ისე ყველა ხმების მოძრაობით, იმისდა მიუხედავათ, რომ ორივე საგალობელი ქართულია.

დასასრულ ჩემს თავს მოვალედა ვრაცხ უღრმესი მადლობა უძღვნა: ტფილისის ქართული ფილარმონიული საზოგადოების გამგეობას, ღარიბ მოწაფეთა შემწეობისათვის ტფილ. გუბერნიის თავად- აზნაურთა საზოგადოების გამგე კომიტეტს და ყველა იმ კერძო პირთა, რომელთაც ქონებრივად და ზნეობრივად დახმარება აღმომიჩინეს ამ შრომის გამოსაცემად.

ზაქ. პ. ფალიაშვილი.

ქ. ტფილისი 21 ღვინობისთვე 1909 წ. чтобы сохранить, по мѣрѣ возможности, "фигуры", помѣщенныя въ этихъ голосахъ, въ особенности въ "альтъ". Я увърепъ, что для всякаго учителя пънія это не представитъ особенныхъ затрудненій.

Между прочимъ, сравнительно съ оригиналомъ, я пополнилъ эту литургію добавочными номерами, напр. "Святый Боже" (Софрона), "Во парствін Твоемъ", "Прокимны Воскресные" 8-ми гласовъ, "Христосъ Воскресе" и др. "Мравалъ жаміеръ" (Многая лѣта) № 22 я взялъ и гурійскаго распѣва 1), чтобы дать возможность сравнить его съ карталино-кахетинскимъ напѣвомъ, насколько они отличаются другъ отъ друга какъ мелодическимъ складомъ, такъ и движеніемъ всѣхъ голосовъ, хотя какъ тотъ, такъ и другой грузинскаго распѣва.

Въ заключение считаю своимъ пріятнымъ долгомъ выразить глубокую благодарность Правленію Тифлисск. Грузинск. филармоническаго о-ва, Распорядительному Комитету о-ва дворянъ Тифлисской губерніи для содъйствія нуждающимся въ обученіи и всъмъ тъмъ частнымъ лицамъ, которыя оказали матеріальную и нравственную поддержку въ дълъ изданія этого труда.

Зах. П. Паліевъ

Тифлисъ 21 Октября 1909 г.

¹⁾ ნოტებზედ გადაღებული ფ. ქორიძის მიერ.

¹⁾ Записано Ф. Коридзе.

ᲡᲐᲗᲐᲣᲠᲘ.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

સ્ત્રાઈ.	№ ст}
1. ქვერექსი-დიდი და მცარე გურთხებს	1. Ектенія великая и малая. Бла-
სული ჩემი დიდება და აწ და.მხოლოდ	гослови душе моя. Слава и нынѣ
შთბილა	Единородный
2. სასუფეგელსა შენსა	2. Во царствіи твоємъ
3. မိထဥ္စုထုရတ္ တန္ဗာန္မွန္ ၆၁ နွပ်န္ရွာတ္ უမွန္ ေ	3. Пріидите поклонимся. Господи,
နေရပ်ကရုန်၍ ထုန်းပြီးမျှန်း	спаси и пр
4. မြိုဂ်လွန်တာ ဗုဂိဂုတ်တက	4. Святый Боже
5. ဗြိဝီလွနေတာ့ ဗုဂိျွတ်တက (ပါတတျှတ်တာရှာရောဂါန)	5. Святый Боже. (Софрона)
6. 323 နှစ်ပါန မြိုင်္ဂြီး မေးမေလျှင်္ဂြာန ဥိုလ်ဝါ (၅) ပြ	6. Кресту твоему поклоняемся.
dog 6	Елицы во Христа
7. ပြို့နှစ်ထုံကူများရှိရဲ့ ၁၂၈၈ ရှိနှစ်လုံး ၁၂၀၂၀	7. Прокимны Воскресные 8-миглас1
8. ടლლილუია. დიდება შენდა უფალო19	8. Аллилуія по Апостолъ. Слава те-
9. კვერექსი - მიცვალებულთათვის 20	бъ Господи. Ектенія 1
10. ထိုယာဂျိန္တာဂ်ဂ ၂၂ထာကျစ်ဝေဝတန	9. Ектенія Заупокойнная
11. მოკუმადლენი. მამასა და ძესა25	10. Херувимская пъснь
12. de fis dlo	11. Ектенія по Херувимской пѣсни.
13. წყალობა მშვიდობა. წმიდაო, წმიდაო81	Отца и Сына
14. შენ გიგალობთ	12. Върую
15. ဗဂ်္ကေပ နေရပါ နီ႕ပါဝန္တေလေနတ္	13. Милость мира Святъ святъ
16. dsds & Bzz6	14. Тебе поемъ
17. აქებდით უფალსა ცათაგან. ხორცი	15. Достойно
ქრისტესი	16. Отче нашъ
18. Åj6 bs6 3j6sb0	17. Хвалите Господа съ небесъ. Тъло
19. კურთხეულ არს მომაგალი. ნათელი	Христово
გეშმარიკვი. ადაგსე პირი ჩვენი.სახე-	18. Ты есы лоза истинная
ლითა უფლისათა	19. Благословенъ грядый. Видъхомъ
20იუავნ სახელი უფლისა და სხვა	свътъ. Да исполнятся уста наша.
უკეთილმსახუდესი	О имени Господни4
21. റീത് ടുടന്നു പൂടിപ്പെട്ട് . (გურული)	20. Буди имя Господне и пр. Благо-
22. ႕က်ောပ်ကျို် နောပ်ထုနှင့် မြို့ရွထိုကျောကော	честивъйшаго
	21. Многая лъта.(Гурійскаго распъва)5

6797 P. 1960 ГРУЗИНСКІЯ ПЪСНОПЪНІЯ

ლიკგუნგიისა $orall \partial$ ითანე დქნოპინისა. на литургію Св.Іоанна Златоуста

ქართლ-კაზურ კილოზედ. ქალთა და გაჟთა გუნდისათვის. Карталино-кахетинскаго распъва. Для смѣшаннаго хора.

კვერექსი-დიდი და მცირე ട¥്റെട.. ദിർയമ്പരു ദിന്ററുക്കുറ.

№1. ЕКТЕНІИ-ВЕЛИКАЯ И МАЛАЯ. ടുപ്പത്തിറു സ്വ്യാന ദുറിന് പ്രാധാരം ഒരു БЛАГОСЛОВИ ДУШЕ МОЯ ГОСПОДА, СЛАВА И НЫНЪ;ЕДИНОРОДНЫЙ.

სასუფეველსა შენსა. №º 2. BO ЦАРСТВІИ ТВОЕМЪ.

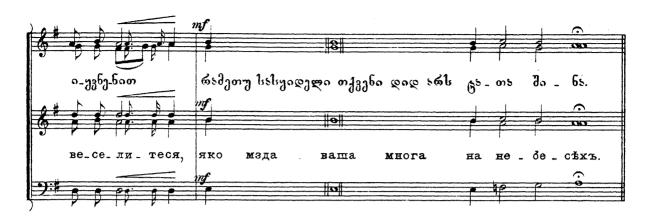

მოგედით თაუგანი გსცეთ. ПРІИДИТЕ ПОКЛОНИМСЯ.

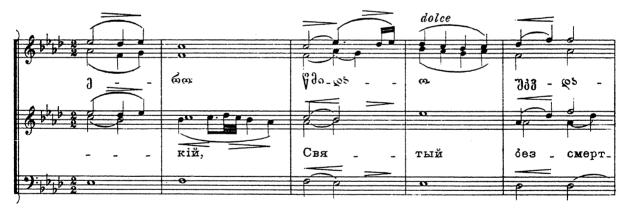
1008

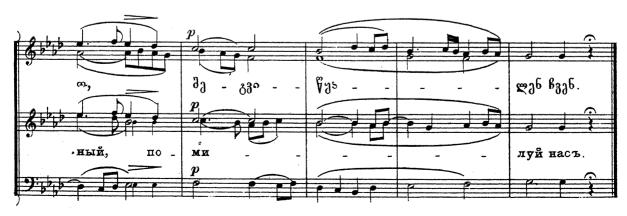

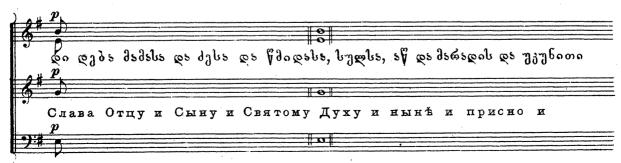

ჯვარსა შენსა თაუგანის გცემთ. КРЕСТУ ТВОЕМУ ПОКЛОНЯЕМСЯ. № 6. რაოდენთაქრისგეს მიერ. ЕЛИЦЫ ВО ХРИСТА.

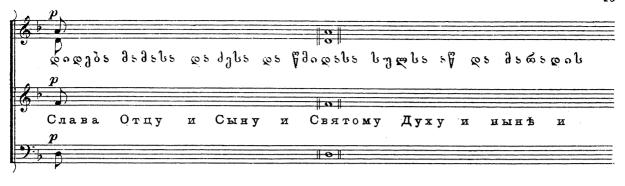

წარდგომები კვირისა რგა სმა. ПРОКИМНЫ ВОСКРЕСНЫЕ 8_ми ГЛАСОВЪ.

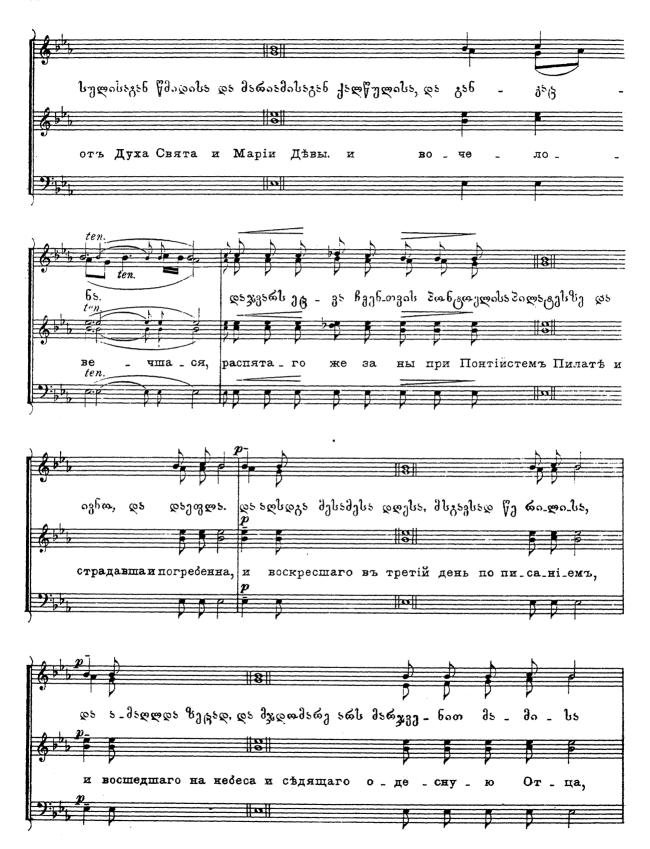
მთგვმადლენი. Nº11. EKTEHIЯ ПО ХЕРУВИМСКОЙ ПѢСНИ. ² მამასა და ძესა. ОТЦА И СЫНА.

1008

შენ გიგალთბთ. N $^{
m o}$ 14. TEБЕ ПОЕМЪ.

намъ

долги

наша,якоже

намъ днесь,

ნათელი ჭეშმარიცი. აღავსე შირი ჩვენი.

видъхомъ свътъ. ДА ИСПОЛНЯТСЯ УСТА НАША.

О ИМЕНИ ГОСПОДНИ.

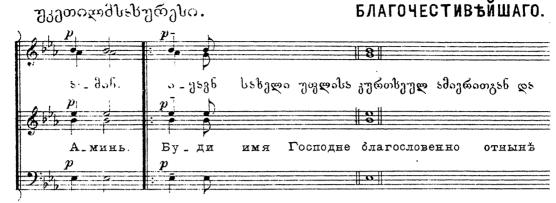

частитися, святымъ твоимъ божественныъ, безсмертнымъ и живо

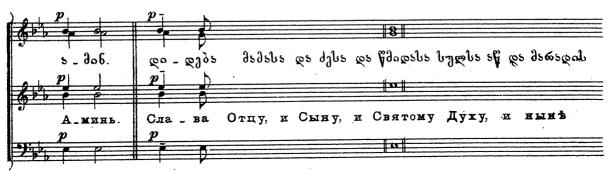
Nº 20. იყავნ სასელი უფლისა კურთსეულ დასსვა.

БУДИ ИМЯ ГОСПОДНЕ И ПРОЧ

ქრისტე ალსტგა მკვდრეთით.№22.ХРИСТОСЪ ВОСКРЕСЕ ИЗЪ МЕРТВЫХЪ.

